

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A Kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy eszaki ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felolós szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Karácsony.

Kő-vagy ércoszlop nem volna maradandóbb emlékjele a szeretet nagy elvének, mint ez a minden évben visszatérő szelíd ünnepnap, szent karácsony napja.

Duljon vihar bár, földrengető vihar, pusztítson háboru tüze s szálljon a nemzetekre bármilyen súlyos megpróbáltatás: az esztendőnek ezt az egy napját arra szánjuk, hogy letöröljük egymás könyeit, hogy bekötözzük a talán saját kezünkkel ütött sebet s felolvadjunk a minden idők legmelengetőbb érzésében az örök szeretetben.

Van nyomor, kietlen, pusztító... Van végtelen szenvedés, vannak csapások, melyek igaztalanul érnek ártatlanokat, s vannak bűnösök, a kik szennyes lelkükkel és fölemelt fővel legelől járnak a hiúság vásárján... De mi ez, ha lelkünkbe száll a szeretet melege! Eltűnik minden keserű érzés szívünk ből s legnagyobb ellenségünk felé is nyílt szívvel kiáltjuk oda a békülés, az engesztelés szavait!

Béküljünk ki! Örvendezzünk egymás örömeinek s dicsérjük a mindenség nagy Alkotóját, aki teremtett en közérzésű napokat is, a melyen mint az ábitat száll az emberek szívébe az apostoli jóság, az imádságos szeretet.

... A krónikás, ime, megpendítette a himnuszok hangját s ha meg nem ál-

litanák az események, hát tovább dalolna a szeretetről.

Bizony szebb és könnyebb téma az, mint a hétköznapi napszámos munkája, a közélet, a társadalom, az anyagi érdekek örökös száraz malma.

De hát ezen az ünnepen feledni akarjuk a keserveket s látni szeretnők a vigasztalóbb, fölemelőbb képeket a jobb jövő felé.

Ennek a magyar nemzetnek nincs is annyi oka a panaszra, mint a menyenyíser az alkalmat keressük rá. Nézzünk csak körül a nemzet előtt. Nem látunk e lázas munkától duzzadó új nemzedéket, mely vesz-vesz, küzd és alkot s nem látjuk-e, hogy a mit alkotunk, azon minden rajta van nemzeti jellegünk, magyar lelkesedésünk, tudásunk és munkabírá-sunk pecsétje.

Csak pillantsunk vissza három évtizeddel... Vagy ne is pillantsunk, mert kár az öregek hangulatát mult szomorúságaival is zavarni. Az öregek esodát láttak elvonulni maguk előtt s emberi gondolatukkal nem képesek követni a haladásnak azt a rohamos elvonulását, melyet magyar földön egy emberöltő alatt megtapasztaltak.

De a rohamosság még a fiatal Magyarország előtt is merésznek tűnik föl s az a nemzedék, mely most vette kezébe a munkát, az építést, az alkotást, erősen érzi, hogy még nem a tetőzeten dolgozik,

hanem a falak szilárdításán; de azt is érzi, hogy ezek a falak már viharokkal dacolnak, földrengések se nagyon mozdulnának meg.

Ez a bizonyosság a szilárd munkának jóleső tudata.

Magyarország, hála Istennek, megvan! Erőben, jólétben gyarapodva, tekintélyben olyan magasra nőve, a milyen félezer év óta — nemzeti királyaink dicső ideje óta — nem volt. Európa népei bennünk látják a világ békéjét őrző nagy népszövetség támaszát — igenis, bennünk magyarokban s nem az önmagával meghasonlott Ausztria egymással verekedő népeiben. Ezt halljuk évek óta hangsúlyoztatni a nagy nemzetek sajtójában és hatalmas államfők ajkairól is.

Belső konszolidációnk nagy munkája is sokkal előrehaladottabb stádiumban van, mint képzelnék; s bár itt elbizakodásra nincs ok, — azt egész őszintén konstatálhatjuk, hogy még egy hasonló békés időszak, mint a mit eddig élveztünk, — erőssé, hatalmassá fogja tenni a magyar nemzetet közgazdaságilag is. A várt föllendülés itt csak most fog bekövetkezni.

És azért még sincs politikai béke a szeretet ünnepén sem. Ép most folyik a törvényhozásban áldatlan vitatkozás legégetőbb kérdéseink fölött. A kik ezt a vitát provokálják, kitűnő hazafiak, azt el-

TÁRGYA.

Karácsonyesztéjén — egyedül.

(Rajz.)

A legnyomorultabb ember a rab, aki karácsony estén börtönében ül, a ki kitagadva bolyong a világban és aki a szent estén reugeteg nagyváros közepén magára hagyatva olyan árva, mintha a földön senkije sem volna.

Boldogok, százszor boldogok azok, akik karácsony estéjére örvendezve gondolnak.

Szép havas karácsony este, amikor az idő nem tulságosan hideg, a hóhelyek lassan szállingóznak lefelé és gyengéden fehér lepedő alá borítják a földet; mikor csikorog a hó a lábunk alatt, ilyen estéről álmodoznak azok, akiknek otthonuk van, család körük, jó rokonságuk, vidám barátai, mert ünnepelnek.

Hetekkel karácsony előtt megindul a kérdegetés az ismerősök között:

— Hol töltöd a karácsony estét?

A legtöbbben vidáman válaszolnak erre a kérdésre. Sokan ragyogó ábrázattal mondogatják, hogy haza utaznak az édes szüleikhez falujukba, városukba, mert otthon karácsony csak igazán a karácsony. Mások ismerőseikhez hivatalosak. Pohár csengés között, vidám beszéddel, tréfával mulatnak, megcsodálják a szüles karácsonyfát és az alatta felhalmo-

zott ajándékokat. Ölükbe veszik a kis emberkéket, hölgyecskéket, akik alig tudnak hová lenni a boldogságtól, mert a Pistikének olyan hintalovat hozott a Jézuska, hogy akármelyik huszárnak nincs külön, Juliskának pedig beszélő babát, akkora püczban, hogy majd elrepül.

Vidéken mindenkinek akad tanyája, ahol az ünnepeket töltheti. Ahová beállit, ott szívesen látott vendég. Kínálják tyukkal, kalácsesal; egy pohár bort ürit a háziasszony és házigazda egészségére, azután tovább megy egy házzal, hogyha éppen kedve tartja.

A nagy városban, a háztengerben, ahol a szeretet még a szeretetnek ünnepén sem száll az emberek szívébe, jaj annak, aki félretaszitva marad az utcán.

Feljöttök esendes falutokból szerencsét próbálni, dicsőséges álmaitok vannak, küzdeni vágytok, hogy érvényre jussatok és nem hiszitek, hogy e nagyváros olyan, mint a gyertya lángja, a fényességével magához esábitja a bogárkakat és elperzseli a szárnyaikat.

Most itt volnátok. Napestig hajszojlatok a jó szerencsét, mindennap kevesebb lesz egy reménnyel, gyöngéd szívetek kérgesebb lesz, míg végre az önfentartás ösztöne működik csupán, mert az ideálok nem mindig adnak kenyeret.

Itt mindenki rohan a maga dolga után és hogyha elpanaszoljátok valakinek a bajotokat, az meghallgat, hogyha van hozzá felesleges ideje, de

talán oda sem figyel a beszédetekre; a saját keresztjét vonszolja mindenkinek.

Igy megy az nap-nap után. Szomorúan látjátok közelíteni a szent estét, amelyen a szív bánata felenged a szereteten és Jézus mindenkinek hoz vigasztalást; ha nem is továbbra, erre az egy estére.

A kinek távol van a szülőföldje, távol azok, akik az életben legjobban szerették, mit is tesz ez karácsony estéjén?

* * *

Milyen is annak a karácsonya, a ki az utcán maradt? Kicsiny szobácskában, három lépésnél nem nagyobb a hossza, ugyanennyi a szélessége, ül törődött, megkopott karosszékben egy öreges ember.

Nem volt ifjúsága, nem volt férfikora, kietlen az öregsége, mert saját magát is nagy ügygyel-bajjal tudja föntartani.

Fásult és fáradt. El szereretné hitetni önmagával, hogy ma ninesen ünnep, éppen olyan közönséges nap ez, mint a többi, amelyet Isten segítségével nélkül lemorzsol. Nem lehet. Alatta, a háziuraknál, vigan vannak. Szobácskájának homályát bevilágítja az emeleten levő karácsonyfa fénye és az emlékek olyan makaesul tolakodnak most feléje.

Réges-régen, amikor fiatal volt, terveket szőtt a jövőről. A karácsonyfa alatt megfogta annak a leánynak a kezét, a kit szeretett és megfogadták egymásnak, hogyha az Isten megsegíti őket, a jövő karácsonyt már mint férj és feleség ünnepelik boldogan.

Sok karácsony mult el azóta. Egy ideig a jó-

Lapunk mai számához egy iv melléklet van csatolva.

merjük, tiszta önzetlenség vezeti őket most is, mint mindig; mégis, úgy rémlik nekünk, hogy most az egyszerű nem alkalmasság időkben láttak hozzá igazságot hangoztatásához s úgy rémlik, hogy a nemzet nem kíséri rokonszenvvvel vállalkozásukat, mely végletekig menő harcra hivat, a mikor a béke, a szeretet ünnepe derül a nemzetre...

... Béküljünk ki! Örvendezzünk egymás örömeinek s dícsérjük a mindenség nagy Alkotóját, a ki teremtett olyan napokat is, a melyen az emberek szívébe száll az apostoli jószág, az imádságos szeretet!

Politikai hírek.

A kompromisszum.

Budapest, decz. 21. A kompromisszum tárgyalások története, mint hiteles forrásból értesülünk, a következő:

Tegnap este a liberális körben értekezletre gyűltek br. Bánffy Dezső miniszterelnök és Szilágyi Dezső házelnök kezdeményezésére a párt vezető emberei. Ennek a bizalmas értekezletnek Szilágyi Dezső bemutatott egy módosítványt, mely abban kulminál, hogy ha jövő évi május 1-éig meg egyezésnek. A jelenlevők a módosításhoz mind hozzájárultak és Bánffy báró megkérte Szilágyit, hogy lépjen ériutkezésbe a függetlenségiakkal s tegye meg nekik a propezióit.

A képviselőház mai ülését Szilágyi nyitotta meg még, csakhamar azonban Borzeviczyre bízva az elnöklést, az elnöki szobába magához kérte Apponyit, a kivel közölte a módosítás szövegét, melyhez Apponyi készségesen hozzá is járult.

Azután Szilágyi Kossuth Ferencet kérte magához s közölte vele a módosítást, melyet a kormány az obstrukció megszüntetésére hajlandó a ház elé terjesztetni. Kossuth tudomásul vette az

vőben vetették bizalmukat, de ma már az öreg ember szobáskájában siratni sem tudja a mulat, — kiapadtak a könyei.

A kávéházak karácsony estéjén nem olyan fenyések, mint más napokon. A lámpások itt-ott világítanak, a tágas helyiségekben és az asztalok üresen állóznak.

Kötelességből marad ott egy-két pincér, a többiek családosaik, haza kérezték, mert azt az estét mindenki otthon akarja ünnepelni.

A terem zugában ül csupán egy fiatal ember. Magános vendég. A bosszus pincérek szinte kinézik, mert hogyha ez nem volna itt, korábban zárhatnának.

A fiatal ember tenyerébe rejti arcát és busan elgondolkozik. Odaszállnak a gondolatai ahol most épen ilyen szomorúan ünnepel egy öreg asszony, az édesanyja. Hazavárja a fiát, de ez nem mehet, mert hej állás nélkül kóborol a drága fővárosban és bizony nem telik a hazautazásra.

A kávéház homályos és komor, a pincérek mogorvák és a fiú szíve keserű a bánattól.

Karácsony estéjén — egyedül.

Peterfi Jenő

ajánlatot s kijelentette, hogy értekezni fog pártjával. Ez történt hivatalosan.

A folyosón Kossuth tudomására hozta ajánlatot Győrynek, Barabásnak, Justhnak, a kik ahhoz hozzájárultak. Ellene nyilatkoztak azonban főként Hentallerék és az Ugronisták (Bartha, Holló és még néhányan).

A kompromisszum sikere tehát e perczen még kétes. Minden attól függ, hogy a józan áramlat fog-e felülkerekedni a szélsőbaliak közt. A kérdés minden valószínűség szerint holnap fog eldőlni.

A politikai helyzetbe való tekintettel Bánffy báró nem vesz részt a delegáció holnapi bécsi zárulésán. Lukács pénzügyminiszter fogja őt képviselni.

A kormány módosításai folytán Apponyi gróf a részletes tárgyalás alkalmával semmiféle más módosításokat nem fog indítványozni.

Budapest, decz. 22. A ház folyosóján hirtelen, hogy a békétárgyalások megtörték a függetlenségi ellenállásán.

A nép-pártiak most azt híresztelik, hogy a kompromisszum megkötése esetén ők folytatták volna az obstrukciót, mert a nép-párt nem megy bele a külön vámtérületbe.

A vámközösség kérdése gazdasági szempontból.

Azt a nagyfontosságú kérdést, mely politikai életünket jelenleg legelső sorban uralja: az Ausztriával való vámközösség ügyét mindeddig csakis politikai szempontból tárgyalták, a mi kétségtelül súlyos hiba. Nemi akarjuk ezzel azt mondani, hogy e kérdésben mellőzni kellett volna a politikai szempontokat, mert hiszen kétségtelül elsőrangú politikai vonatkozásai vannak a dolognak, de viszont legalább is époly kevésbé helyes, hogy mindeddig mellőzték a közgazdasági szempontok számbavételét s minden részen csak úgy méltatják az ügy jelentőségét és következményeit, a hogy ezek a politikai hőmérőn mutatkoznak.

Ez a félrefejlesztett viszony utal bennünket arra, hogy külön is foglalkozunk a nagy napikérdéssel, s azokhoz az érvekhez, melyek a helyes megoldás útját egyengetik, hozzáfűzzük a közgazdasági szempontok mérlegeléséből eredő utmutatásokat. Elvégre is nem szabad felednünk, hogy eredő-forrásában és végső következményeiben a kérdés eldöntése közgazdasági életünk egész területével függ össze; a mit a megoldással nyerünk avagy veszítünk, mindaz közgazdaságunk előnyére, avagy rovására íródik.

Azon vitatkozni, hogy Magyarország közgazdaságára nézve önálló vámtérület jobb-e avagy az Ausztriával való vámközösség, — hiábavaló dolog. Harmincz esztendő alatt megszámlálhatlan beszédet mondtak erről és könyvtárakra menő köteteket írtak össze róla. De a kérdést még sem döntötték el olyan formában és olyan alapon, hogy ez a döntés átmert volna az általános köztudatba s ezért ma épolyan ellentétes alapokon írunk erről a dologról, mint harmincz év előtt. Nincs ezen csodálni való, mert a közgazdasági életnek hatalmas változataiban nagyon nehéz, sőt majdnem lehetetlen olyan tapasztalati alapot találni, a melyre biztos és megingathatatlan ítélet támaszkodhatnánk. Leggyakrabban a statisztikát veszik igénybe erre a célra, de nagyon csekély igazi eredményre, mert kivált az olyan nyerstermelő országnál, mint a milyen Magyarország, egyik évről a másikra a legóriásibb ellentéteket produkálhatja a statisztika, mely híven ad számot a változó ténybeli adatokról. Ime egy példa: tavaly volt gabonakivitelünk, az idén nem volt semmisen; hát melyik évet vegyük számitgatás alapjául? Tavaly hat forint volt a buza ára, az idén kétszerannyi; hát melyik évek érték-statisztikája lehet mérlegelésünk bázisa? S ha az előző évek

adatai alapján például 20 millió forintot vettünk számba azon a czímen, hogy ennyit jövedelmez az országnak a sertés-kivétel, — mivel pótoljuk ennek az összegnek elmaradását, miután sertés-állományunkat tönkretette a járvány?

Ez a néhány eset is megvilágítja azoknak a következtetéseknek értékét, a melyek kizárólag a statisztika számára alapítják konstrukciójukat s ezen a módon számszerűen mutatják ki, hogy Magyarország ennyit nyerne avagy ennyit veszítené vámtérületének önállósításával. Nem; nem ez a helyes módja a dolognak. Az igazán alapos ítéletnek csak egyik tényezője s nem is a tulsúlyllyal bíró tényezője a statisztika, mert legalább is ekkora mérvadással kell számba venni a tisztánlátó következtetést, a belső viszonyok kihatását és főként azt a nagy eseményt, hogy az évtizedeken át fejlődött kötelekek hirtelen megszakadnának.

A vámközösségnek úgy, a hogy az harmincz év óta fennáll, minden kétségen felül vannak óriási előnyei. Egy mezőgazdasági és egy iparos jellegű állam, melyeknek határai, termelői területei és forgalmi utjai három világtáj irányában szomszédok, melyeknek természeti és termelési viszonyai meglehetősen jól kiegészítik egymást s melyeket évszázadok óta egymáshoz fűz a közös dinasztia, a közös politika s a nagyhatalmi pozíció szükségérzete, — ilyen két állam bizonyára hivatva van arra, hogy szoros gazdasági szövetségben álljon egymással s ezt a szövetséget fentartsa addig, a míg csak lehet.

Vegyük most még ehhez, hogy a két állam gazdasági viszonyai a hosszú szövetség alatt olyan nagy mértékben összeszővődtek s összenőttek, hogy szétválasztásuk feltétlenül nagy vérvesztéssel járna; s ne feledjük továbbá: Magyarország gazdasági viszonyai ép néhány év óta olyan különösen rosszul alakulnak, hogy nem tarthatjuk alkalmasnak az időpontot nagyobb vérvesztés kockázatására. Ha mindezeket kellően számba vesszük, akkor tiszta fogalmat alkottunk a közös vámtérületről.

Mert hiszen tudvalevő dolog, hogy az államnak csak a vámbevételekhez van köze, míg viszont a vámkiadás a polgárt terheli. Az önálló vámszorompó esetén a fináncz szedné a behozatali vámot az osztrák szövet, posztó, vászon után; ámde azt a kiviteli vámot, a melyet viszont az osztrák fináncz kérne a mi gabonánk után, a mikor Ausztriába vinnők, természetesen a magyar gazdának kellene megfizetnie. Hogy tehát az önállóság hatalmasan felduzzasztaná az állami bevételeket, az bizonyos. De viszont miként alakulnának a belföldi termelés viszonyai? Mezőgazdasági produkciónknak amugy is napról-napra szaporodó nehézségei hirtelen feltornysulnának s az értékesítés nagy bajai olyan mértékűvé növekednének, a melyet leküzdeni maguk a gazdák saját erejükkel semmiesetre sem tudnának. Ez az ok, a miért állandóan hangoztatják a vámközösség hívei, hogy a vámtérület önállósítása elviselhetetlen csapást mérne gazdáinkra.

A közös gazdálkodás nem volt minden haszon nélkül való, a hosszú idő alatt beleszoktunk alkalmazásába és hozzá formáltuk berendezéseinket. De most nem lehet tovább fentartani. Am jó: legyen önálló vámtérület, nem főlünk tőle. Azok a kilitások, a melyekkel a dolog mutatkozik, biztosítanak bennünket, hogy nem megyünk tönkre az önállósággal sem, ha — és ez az a nagy feltétel, a mely körül ma a politika vitája folyik — ha marad idő a kellő előkészületekre és berendezkedésre.

A hirtelen jövő nagy fordulatok nincsenek előnyére a közgazdasági életnek s könnyen okozhatják a legkomolyabb zavarokat. A nyugodt fejlődés az éltető eleme a közgazdaságnak s ha ezt megzavarja valamely esemény, úgy feltétlenül baj támad belőle. Még az a dolog is, a melyet óhajtván várunk, ha hirtelen jön s váratlanul, előkészületlenül ér bennünket, ép az ellentétes hatást idézheti elő, mint a melyet tőle remélhetünk. Hi-

Gräf J. és T^{sa}

égnek **ékszer, arany- és ezüst** nagy raktárát is. (Brendorf.) — Uj megrendelések, aranyozások, ezüstözések, javítások, metszések azonnal és olcsón. — Jutányos árak. Solid áruk, jótállás mellett.

ékszerészek, arany-és ezüstművesek Brassó Kapu-utca 3 sz. (Üzletvezető Gräf, ki több éven át, ez állásban volt a Resch Adolf ezégnél.) Ajánlják a n. é. közönségnek **ékszer, arany- és ezüst** árukat, valamint **chinai ezüst áruk** megrendeléseket, aranyozásokat, ezüstözéseket, javításokat, metszéseket azonnal és olcsón. — Jutányos árak. Solid áruk, jótállás mellett.

zen ez természetes is. A mostani hosszú száraz őszön még a Szepességéből is hangzott a panasz: nincs hó, tönkremegy a vetés. Ámde, ha hirtelen megindult volna a Kárpátok lavínja s hógörgeteggel önti el az egész vidéket, vajjon betöltve látta-e volna a szépesi gazda az ő óhaját? Avagy a Nilus árja, mely megtermékenyíti egész Egyiptomot, ha hirtelen s váratlanul jő, vajjon nem pusztulás marad nyomában áldás helyett?

Ilyen a helyzete most Magyarországnak is. Annyi idő, a mennyi az előkészülésre és az új viszonyokhoz képest való berendezkedésre szükséges, — csak annyi kell, hogy minden veszedelem nélkül menjünk át a nagy választóvonal tulsó oldalára, a hol előttünk fészlik jövőnk sorsunk új terület: a gazdasági önállóság és függetlenség.

Ha időt nyerünk, mindent megnyertünk.

Ditta.

Elnöki megnyitó.

Tartotta Kiss Jenő, járásköri elnök, a közdi tanítói járáskör 1. évi december 10-én Alsórátkán tartott közgyűlésén.

Tekintetes kir. Tanfelügyelő ur!

Mélyen tisztelt Vendégeink!

Szeretve tisztelt Kartársak!

Mielőtt ez alkalommal a közdi tanítói járáskör gyűlését megnyitám, engedelmükkel bátorságot veszek egy pár tanügyi fontosságu körülményre becses figyelmüket felhívni.

Nem szükség fejtegetnem a mélyen tisztelt kartársak előtt azt, hogy ez az év ránk nézve valóban az ünnepségek éve volt.

Megünnepeltük a tanítószag lelkes barátjának, a székely kultura valóságos apostolának, nagyméltóságú hatálykai Pótsa József, valóságos belső titkos tanácsos, Háromszék megye főispánjának, a tanítótestület tiszteletbeli elnökének a megyében eltöltött 20 éves főispánágának évfordulóját.

Ünnepet ültünk tanítótestületünk 25 éves fennállása alkalmából.

Megemlékeztünk — az utóbbi ünnepségünk keretében erre tért nyitva — Székely János, tanítótestületünk érdemes elnökének, a tanügy és a nevelésügy eme fáradhatatlan munkásának 25 éves tanítóskodásának évfordulójáról is.

Székely János élete össze van forrva a közdi tanítói járáskör életével. A kik az ő munkásságát, jellemét közelebbről nem ismerik, ha a háromszék megyei ált. tanítótestület Vajna Károly kartársunk által ügybuzgósággal, tágkörű tudással szerkesztett, kezünk közt levő évkönyvét, bibliáját átlapozgatják, azok is meggyőződhetnek, hogy minő szerepet tölt és töltött be ugye a tanjáráskör, mint tanítótestületi életünkben nevezett kartársunk. Nem vagyok a díshimnuszok embere, de a pillanatban, midőn a valódi jellem és becsületes munka emberéről van szó, erkölcsi és kedves kötelességemnek ismerem, hogy e helyről őt, mint a közdi tanítói járáskör egyik tevékeny példányképül álló fáradhatatlan munkás tagját, a kör nevében üdvözlöm, kívánva, hogy a mindenható családjára, tanügyünkre, társadalmi életünkre hasznos, tapintatos munkássága folytathatása végett testi, lelki egészségben még sokáig tartsa meg — éljen!

Mélyen tisztelt tanítói járáskör!

A lezajlott kedves emlékeztető ünnepségek hatása alatt állva, ha tanítótestületünk s benne járáskörünk 25 éves ténykedésére visszatekintek, lehetetlen meg nem látnom, hogy a járáskör tanítószaga minden időben hivatása magaslatán igyekezett megvalósítani, munkálni azon tanügyi érdekeinket, melyek a népnevelés előbbvitelét célozták.

Foglalkozott e tanítótestület, a mi körünkkel együtt, a székely közigazgatási állapotok javításának módzataival, a népnevelés kérdéseivel, a nevelés és tanításnak az eddigieknél gyakorlatibb keresztülvitelével, stb.

Érte-e el tanítószagunk pozitív eredményeket vagy hogy nem egyszer megelégedve a felszínre került eszméserekből nyert lelkesültséggel, tapasztalatokkal, a cselekvés, hasznos tapasztalatok értékesítése helyett a körülmények által a várakozó álláspont elfoglalására volt utalva: feloljenek a tények. Annyi bizonyos, hogy ha Háromszék vármegye népnevelésügye, közigazgatási viszonya realisabb, szilárdabb alapon nem nyugszik, annak nem tanítószagunk az oka.

Ez a tanítótestület a maga járáskörével 25 év alatt felszínre hozta, időről-időre felszínre tartotta mindazon gyakorlati eszméket, paedagogiai irányelveket, melyek a mindennapi életbe átültetve a népoktatásügynek a modern társadalmi követelményekhez mérten alapot szolgáltatottak volna.

Ugy, de az idők a tanítószag korszerű törekvéseinek nem mindenben kedveztek — sok évi törekvéseinknek csak ujabban kezdenek derengő fény sugarai mutatkozni. Ma is még azonban sok a reformra váró tanügyi kérdés. A tanítószag anyagi és erkölcsi sulya még mindig nem akkora, mint a mekkorát a nép szellemi, anyagi és társadalmi életének az ujabbi követelményekhez mért átgyúrása érdekében valóban elvárhatunk.

A nép, mely legtöbbször vagyongazdaság szerint veszi figyelembe vezető egyéni sulyát, ritkán hallgatja meg anyagi megélhetőségekkel küzdő tanítóját.

A népiszkolák közvetlen előjárói, fájdalom, a multban felsőbb tanügyi köröknek is, népünk valódi érdekeit, melyeknek teljesítésére a népiszkola van hivatva és viszont, nem igen vették tekintetbe.

A tanítószag ismételt kéré, sürgető, irányító munkássága itt is, ott is legtöbbször, mondjuk meg az igazat, beleveszt az ürbe.

A magyar néptanítószagnak pedig önmagát a nép nevelése érdekében érvényesíteni, tevékenységének sulyt kölcsönözni, biztosítani elodázhatatlan követelmény, hazafiai kötelesség.

Ebből kifolyólag, ha előjáróitól létérdekeinek megvalósítását várja, a nép között pedig önsúlyának biztosítását követeli, akkor csak azt teszi, mit a népnevelés érdekében meg kell tennie.

A népnevelés, a nép szellemi és anyagi érdekeiben nem érték el azt a célt, a mire népünknek a modern társadalmi élet követelte korszerű átalakítása céljából hivatva vagyunk, azért, mert elmondhatjuk, hogy a nép iskolájának és a nép érdekeinek munkálása külön keretben nyert megoldást, egyik a másiknak munkássága eredményéből keveset juttatott.

Nem értünk célt, mert a népiszkolai tanterv, mely napjainkban is érvényben van, a nép szellemi és anyagi érdekeit mellőzve, a népiszkolában a tanítási és nevelési eljárásban azt a mértéket követelte, mely a magasabb fokú kiképzésnek alapját képezheti, de a nép szellemi és anyagi érdekeinek bázisa nem lehet.

Máskülönb is nem lévén megadva azon eszközök és módok, melyek segítségével néptanítóink az iskola falain kívül bár, a nép érdekeinek hivatott őrei lehettek volna: tanítószagunk működése sok tekintetben meddő maradt.

Az ismételt iskolák szervezése úgy, hogy benők a tanuló a megéléshez szükséges ismereteket betetőzze, a néptanítók anyagi díjazásának kérdése sürgős megoldásra várnak.

Ha még ehhez vesszük azt, hogy néptanítóink kiképzésében a gyakorlatiasabb irányzat, mit a modern népnevelés keresztülvitele céljából méltán elvárhatunk, sem érvényesült (itt-ott póttanfolyamokkal segítnek ujabban e hiányokon) előttünk állnak azon követelmények, a melyeknek megvalósítása a jövő feladata.

Hiába, elmondhatjuk, hogy a második ezredvég létharczában a munka, az igazi gyakorlati tudás fegyverei győznek.

A vallási, nemzetiségi kérdések ellentétek a művelődéssel, hova-tovább mind jobban elvesztik életüket s a kenyérharcz fegyvereinek éle mind jobban kiélesedik.

Napjainkban egy vámpolitikai kérdés nagyobb hullámokat ver fel, mint régen egy háború.

Kenyerért fut mindenki, azt keres a tömeg.

A harcztér, ha meg is maradt, a fegyvernemek erősen megváltoztak. Az ismereteknek, tudományoknak a gyakorlati foglalkozások körébe való bevonása az iskolák feladatát, cselekvési módját is meg fogja változtatni.

A székely határőrök katonái helyébe a tanítók léptek, hogy fegyver helyett kenyeret adjanak a népnek.

Ha fajunk nehezen tud megbirkózni — mert ezt is látjuk, tapasztaljuk a modern viszonyok által teremtettt helyzettel — csodálkozhatunk-e azon?

A régen hadviselésben megedzett bátor, szilaj székely nép ma még az előítéletek nyomása alatt áll

Valaha kevés igénynyel, bátor szízzel megbirkózott a hadviselés és megélhetés fáradalmaival; ma faji büszkesége önmagára nevelte igényeit s bár látja helyzete nehézségeit, bár igyekszik megbirkózni a létfontartás követelményeivel; de mert sem a társadalom, sem iskoláink gyakorlati igényeit nem támogatják kellőleg, spekulatív munkásságából hiányozván a megfelelő tudás: a modern élet által kijelölt uton előre haladni nem képes.

Mely körülmény népiszkoláink feladatát is végtelenül megnehezíti; százados jó szokások megtartása, százados rossz szokások, félszeg gondolkodás kiirtása, tanügyi szempontból, új alapok lerakását igényli.

Ily körülmények közt a tanítás munkáját hátterbe szorítja a nevelés szükségessége, mit ha meg nem teszünk, a tanítás válik eredménytelenné.

Kétségtelen, a tartalmilag nem egészen egészséges alapon épült székely népiéletnek speciálisan sok oly dudványai vannak, melyek csak egy korszerűbb tanítási és nevelési eljárás alapján irthatók ki, mivel nem törődni, mit továbbra is közönnnyel nézni, annyit tenne, mint bevárni, hogy a székelység feje fölött összeesapjon az önmaga által teremtettt áradat.

Korunk legnagyobb betegsége a közöny, ez óriási kolosszus, mely az embert kivetkőzteti emberi alakjából, pár év leforgása alatt többet árt, rombol, mint a mennyi századok teremtenek.

Minden esetre azonban a közöny jéghideg kérge az, a mely a népoktatásügy sok gyenge hajását csirájában elfogyasztotta s a népnevelés érdekében felszínre került sok életrevaló eszme kifejlésztésétől a fejlődés feltételeit elvonta.

A létért való küzdelemben a társadalom egyedei egymásra licitálnak, a ki fegyvereinek a szerencse jobban kedvez, közönnnyel nézi nyomorral küzdő embertársra vergődését.

Hogy a nép életében az egészséges anyagi és szellemi fejlődés rovására mennyi bénító apró s mégis végzetleges körülmény, rossz szokás, előítélet, nagyzási hóbort, irigység, káröröm stb. ver gyökeret, ritkán törődik valaki. Mintha bizony nem egy hazának volnánk fiai s nem egy fajta vér folya ereinkben; pedig tudhatnók, hogy az általános jóllét mindnyájunk közös érdeke s hogy egy alapjában megmételyezett népiélet olyan, mint az ingoványos talaj, melyben a jó és rossz sorsban levők súlyadása azonos, előbb-utóbb bekövetkezik.

A nép anyagi, szellemi jólétének minél szélesebb körben való terjesztésével, biztosításával magának a nép előbbkelő gondolkozásu egyéneinek feltétlenül törődni kell. Ez legfőképp az egy területen élők, haladók közös érdeke. E kereten kívül állók nem ismerik a nép beléletében felburjánzott vést rejtő bajokat, felsőbb köröknek a kívül álló nagy társadalom hivatása az egyes községekben megindult egészséges fejlődés támogatása de az első kezdeményező alapvető munkásság az egyes községek előjárói, vezetői lelkiismeretességétől függ, mely téren a népiszkolájának, tanítójának, papjának is nagy szerepe van.

(Folyt. köv.)

Háromszék vármegye az ezredéves kiállításon.

— 1896-ik ezredéves országos kiállítás sepsi-szentgyörgyi h. —

bizottságának működéséről szóló jelentés, —

(Vége.)

Háromszék vármegye tanfelügyelőjével egyetértőleg a tanügyi csoport kiállítói ügyeinek intézését is bizottságunk vállalta el és az ezek után fölmerült teendőket is végezte, innen van azon körülmény, hogy a kitüntetések mai kiosztásánál a tanügyi kiállítókat is körülben tisztelhetjük.

A kiállítóknak a kiállításon való részvétel megkönnyítése céljából egy kiállítási alap létesítése határozottatott el.

Ennek érdekében felhívást intézett bizottságunk a vármegye területén levő városok, pénzintézetek és egyesületekhez, melynek eredménye az lett, hogy

Háromszék vármegye 1800 frtot, Sepsi-Szentgyörgy város 200 frtot, K.-Vásárhely város a meg-sza azott 100 frtból 50 frtot, a háromszéki takarékpénztár 200 frtot, a k.-vásárhelyi 2 takarékpénztár 50—50 frtot, összesen 100 frtot. A baróthi 2 taka-

rékpénztár 10–10 frtot, összesen 20 frtot, s a székely közművelődési és közgazdasági egyesület 100 frtot adományozott s így összesen 2470 frt adomány gyűlt össze.

Ezen kívül a k.-vásárhelyi kiállítók által az alap javára rendezett mulatságok jövedelméből összesen 320 frt 79 kr gyűlt be.

Ezen alap létesítése által lehetővé lett téve, hogy a vármegye összes kiállítóinak térdíjai, tárgyai, a kiállításra és onnan visszaszállítási költségei, szekrény, tűzbiztosítás, felügyelet és tisztogatási díjai, valamint a tárgyaknak a kellő módon való elhelyezése és kicsomagolása körül fölmerült összes költségei fedeztessenek.

A székely közművelődési és közgazdasági egyesületnek 100 frt adománya, adományozónak rendelkezése értelmében, az iparos segédek és tanoncok időleges kiállításán részt vett segédek és tanoncok és a sepsi-szentgyörgyi, k.-vásárhelyi és baróthi tanonciskolák által ajánlott ifjaknak egy tömeges felránduláson való részvétel költségeinek fedezésére fordított.

Ezen felrándulásban 10 ifju vett részt, a kiknek örök emlékeztetőben fog maradni azon sok szép és hasznos tapasztalat, melyhez a székely közművelődés és közg. egyesület jóvoltából jutottak.

A kiállítási tárgyaknak elküldése előtt ugy K.-Vásárhelyen, mint Sepsi-Szentgyörgyön egy-egy próba-kiállítás rendezett, melyen elnök ur ő nagyméltósága személyesen meggyőződést szerzett arról, hogy a kiállításra küldött tárgyak teljes mértékben megütik a kor kívánalmait és az ország többi részeinek megfelelő mértékét s örömmel tapasztalta, hogy vármegyénk ipara, habár nincsenek is milliókkal rendelkező nagy iparvállalatok, szorgalmas és a korrall haladó iparosokkal díszeskedhetik.

S most örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy kijelentsem, miszerint 34 iparos kiállítóink közül 31-en részesültek kitüntetésben.

Az iparos segédek és tanoncok kiállításán részt vett ifjak pedig mindnyájan meg lettek részben jutalmazva, részben pedig kitüntetve.

Az eredmény tehát fényesen mondható s a mellett tanuskodik, hogy kiállítóink tárgyai méltó helyet foglaltak el a kiállítás keretében, s hogy habár sok nehézségekkel kell is megküzdeni iparunknak: előre halad, fejlődik a maga erején. Ezek után a bizottság által kezelt alapról szóló számadást van szerencsém ezennel a bizottság elé terjeszteni s egyben jelenteni, hogy a kezelésünk alatt álló begyűlt 2850 frt 52 kr összegből levonva az 1358 frt 33 kr kiadást, megmaradt takarékpénztárban elhelyezett pénzmaradvány 1492 frt 19 kr.

A kézdívásárhelyi intézők Dobay János elnök és ifj. Czimbalmos Ferencz titkár urak által kezelt 563 frt 49 kr összegből levonva általuk 341 frt 84 kr kiadott különböző kiadások fedezésére, a megmaradt 221 frt 65 kr összeget beküldték a bizottságnak, mely összeg a fennmaradt 1492 frt 19 kr-hoz csatolatott és abban befoglaltatik.

Egyben van szerencsém a Dobay János és ifj. Czimbalmos Ferencz urak számadását betérjeszteni s kijelentem, hogy ugy azt, valamint a bizottság számadását, melyet a vármegye főszámvevője is felülvizsgálva helyesnek talált, elfogadni s mindkettőre a feladatványt megadni és jelen jelentésemet tudomásul venni sziveskedjék.

Ifj. Nagy Elek,
biz. jegyző.

Képviselő gyűlés.

Kézdí-Vásárhely város képviselőtestülete f. hó 22-én gyűlést tartott, melynek tárgyai közül a következőket emeljük ki.

1. Polgármester előterjeszti azon alispáni leiratot, mely az ideai hivatalos vizsgálatra vonatkozó megjegyzést megteszi. A képviselő a leiratot tudomásul veszi s minthogy abban a családi törzskönyvek siető kiegészítése is elrendeltetik, felhatalmazza polgármestert, hogy ezen munkát végzésére legfeljebb 3 hónapi időre egy napidíjast alkalmazzon.

2. Polgármester előterjeszti Vargha József, városi főjegyző nyugdíjaztatása iránti kérvényét s előterjeszti a városi nyugdíj választmány azon határozatát, mely szerint a nyugdíjalap terhére 384 frtot utalványozott s közli a tanács azon ajánlatát,

hogy tekintve a főjegyző ur 43 évi szolgálatát, a város maga részéről 416 frtot ajánljon kegydíj czimén a nyugdíjhoz, hogy az így 800 frtra egészítessék ki. A képviselőtestület tekintettel arra, hogy Vargha József főjegyző ur közel egy fél századot töltött el a város szolgálatában, a tanács ajánlatát elfogadja s a 384 frt nyugdíjat 800 frtra kiegészíti. A nyugdíjazás 1898. január 1-én veszi kezdetét s a képviselő felhatalmazza polgármestert, hogy a főjegyző állás gyors betöltése iránt a pályázatot írja ki.

3. Előterjesztetik a földmívelési miniszter ur leirata, melyben utasítást ad, hogy a mezei dűlő utak kisajátítása körül minő eljárást kell követni. Ezzel kapcsolatosan a képviselő a mezei dűlő utak hálózata felvette a Farkas féle malom felé vezető utat is.

4. A nemzeti szövetségnek a magyar Pantheon felállítására iránt intézett leiratához a képviselő hozzájárul.

5. Jancsó I. volt városi foglárnak, a városi nyugdíj-alapba befizetett illetékeinek visszafizetése iránt kiadott kérése elutasított.

6. A kézdívásárhelyi Rudolf kórház és Erzsébet árvalány nevelő intézet részére 6–6 öl tűzfát szavaz meg a képviselő.

7. A honvédelmi miniszter leirata, hogy az ország különböző részeiben foállítandó katonai iskoláknál alapítványt tegyen a város — tudomásul vétetett; azonban a város nem lévén jelenleg oly anyagi helyzetben — alapítványt nem tehet. Ugyszintén a kolozsvári siket-némák intézetének egy alapítvány iránt való kérését hasonló szellemben intézi el a képviselő. Ellenben a kovászai r. kath. templom építésére 10 frt adományt szavaz meg a közgyűlés.

8. Tudomásul vétetett a megyei alispán urnak azon leirata, hogy a 2 és 1 százalékos megyei pótdíjok jövőre is az eddigi módon szedendők.

9. A képviselő el fogadta a hatósági határozatok és rendszerek kibővítési módjáról szóló szabályrendeletet.

10. Szotyori J. kérése a barompiacon egy kis részének bérbe adása iránt elutasított.

11. Polgármester előterjeszti a tanács irnokok folyamodását drágasági pótlék engedélyezéséért. Tüzetes vita fejlődött ki ezen kérdés felett s a végén olyképen határozott a képviselő, hogy méltányolja ugyan a kisebb fizetésű tisztviselők kérését, azonban tekintettel arra, hogy a költségvetésben erre fedezet nincs s általában a város jelenleg nincs olyan anyagi viszonyok között, hogy fizetésemeléseket engedélyezhessen — a kérést nem teljesítheti, hanem hogy valamivel még is segítsen a folyamodók helyzetén, mindenik irnok részére egy-egy öl tűzfát engedélyez.

12. Polgármester bejelenti, hogy Dénes Lajos kir. közjegyző, városi virilis képviselő elhalálozása folytán, mint legtöbb adót fizető póttag Dr. Szini Gyula hivatott be.

13. A képviselő mély részvétellel fogadta azon távirati hírt, hogy Szentkereszty Irén Arcoban hirtelen meghalt. Polgármester előterjesztése a képviselő elhatározta, hogy részvét-iratot intéz zagoni báró Szentkereszty Stephánia urnához a város dísz polgármestere s az elhalt koporsójára koszorút küld.

14. Polgármester ezután boldog új évet kívánva a képviselő testületnek, a gyűlést bezárja.

O.

Irodalom.

— Jókai a karácsonyi könyvpiacra. Végehez közeleg a nagy irodalmi vállalkozás: Jókai összes műveinek nemzeti kiadása. A száz kötetre tervezett hatalmas munkából most jelent meg a nyolcadik sorozat (LXXI-LXXX kötet), örmére mindazoknak, a kik hozzátartozók, ösmerőseik számára a könyvesboltokban válogatják a karácsonyi meglepetést. A koszorú költő az idén se fog hiányozni a karácsonyfa alól. Hisz a családok poétája ő, akiben gyönyörűséget lelnék kicsinyek és nagyok, a ki lelkének kincseivel gazdaggá teszi a szegényeket, a ki megtermékenyíti a fantáziát és megneemesíti a szívet. Ő a mi bibliánk s ünneppé válik a hétköznapi is, ha az ő tiszta, fontoságos poézisának szenteljük. Bensőbb lesz minden magyar

ember házában az öröm Karácsony nagy ünnepén, ha Jókai is oda hozza szívének melegét. Alkalmassabb ünnepi ajándékkal senkisé nem tisztelheti meg tűzhelet. Ezt az újabb sorozatot is Jókai maga rendezte sajtó alá. Kifogyhatatlan fantáziájának remekei közül a következők foglaltatnak benne: LXXI-LXXII kötet: A löcei fehér asszony; LXXIII kötet: A három márványfej; LXXIV-LXXV. kötet: A kis királyok; LXXVI. kötet: A tenger színű hölgy; LXXVII-LXXVIII. kötet: A lélekidomár; LXXIX. kötet: A gazdag szegények; LXIX. kötet: Rákóczy fia. Még husz kötet és teljes lesz a mű kaóriás, a melynél nagyszabású vállalat külföldön is kevés volt. És milyen könnyű szerrel válthatja magához bárki! Részletenként hónapról-hónapra törlesztheti az árát s ugyszólván apró pénzzel vásárol meg egy egész kincsesházat. A részletfizetés módozataival szívesen szolgál felvilágosítással a nagy vállalat kiadó testülete: Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-Társaság (Váci u. 1.), ha az érdeklődő hozzájuk fordul.

— A könyvvásárlás évadja nálunk még mindig csak az a rövid pár hét, a mely a karácsonyi és újévi ünnepek megelőzi. Ilyenkor jelenik meg a legtöbb könyv és ilyenkor adják ki a könyvkiadó-czégek is árjegyzőkeiket, hogy megkönnyítsék a vásárló közönségnek a könyvek kiválasztását. Ez árjegyzőkek között teljesség és észszerű berendezés dolgában egyike a legjobbaknak az a melyet a Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) udvari könyvkereskedése szokott évenként közzébo-csátani és a melynek karácsonyi füzetét épen most kapták kézhez. E tekintélyes kiadóczégünk nem követi más czégek ama rossz példáját, hogy csak a saját kiadványait kínálja vevőinek, hanem a lehető legobjektivebb módon felőleli mindazt a jót és értéket, a mit a magyar könyvpiac összes kiadóczégei termelnek. A katalógus 29 fejezetre oszlik, s a végére csatolt tartalomjegyzék könnyűvé teszi mindenkinek, hogy megtalálja benne, a mit keres. A több, mint tizenkét íves füzetet a kiadóczég ingyen és bérmentve küldi meg bárkinek, a ki ezért az Andrássy-ut 21. sz. alatti helyiségéhez fordul.

CSARNOK.

Jambor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

— 126

Téns Szerkesztő Ur!

Mit már az rud vége erőst rá jár az zsidókra, met mindenfelé csak bőrklik őket. Montam es az má Mórícunknak, hogy még rostának sem leszen jó a bőrtök, ha így menyen a dolog, az miképen megindult, me hát Bécsbe es utik a zsidót, Prágába es utik, Móduvába es utik s más tartományokban es csak éppen azért nem ütik, met az népeknek nincs kedvik reája, de hajlandóságik vóna jó bővön. Móríc zsidó aszongya, hogy azért haragusznak a keresztények reájik, mivelhogy több eszik vagyon nokik, met hát példának okáét az magyarok között is vagyon elég zsidó, ki még az utolsó falat kenyert es kivenné az ő embertársa száájából s még es senkinek még eszibe se jut, hogy ezét őket jól megpántojja, de ha az zsidó esze után egy küsdég haszn tud valamin megkaparítani, azt má minnyá vérszipónak titulájják. Az zsidók között es vagyon, mint minden más náció között becsületes ember es, gazember es es egy nihány embernek bűnéét a egész héber nemzetségét üldözni, hitvány dolog.

— Hejjes az bögés — mondám tekintéjvel. Az igaz, hogy te es derék ember vagy Móríc s lehet még köztetek más es, de annyé bizonyos, hogy azból a szép erényből, mit szerénységnek neveznek, nem sok jutott nektek. Minden jó es rossz megvagygon bennetek, az mi más emberben megvagygon, csak éppen ez hiányzik s hidd meg nekem, hogy nem es azért haragusznak reájat az emberek, mit töllik egesefteltek, hanem az magatok viselettyiét. Iszeg látom, hogy jó hazafijak vattok s nem sajnájatok az pénzt az jótékony czéloktól, hanem az arrotokat erőst fennhorgyátok s ez bántya az többi embereket s ezét van az, hogy példának okáét Prágába az nimetekre haragusznak s még es az zsidót verik. Móduvába az magyart gyűlölik s az zsidó kap ki érte, az muszkák közt es,

hogy az nihitisták s más elégedetlenkedők száját bedugják, az zsidókat kergetik ki az országból s még az erőst művelt Franciaországban és honhaza áru-lását elítélnék egy zsidó katonát tisztet s mikoron kiderül az ártatlansága, nem akarja a gubernium az pert újból kezdeni, mert nem akarja ki publikálni, hogy az nagy hivatalban levő tiszt urak milyen szomarak és lelketlenek voltak. Inkább szorodjon ártatlanul az zsidó, sem hogy az uniformis tekintője esorbat szenvedjen. Szóval édes Mórízom, az lételemisége a te nációdnál elég rosszul vagyon. Azét leghejjesebb volna, hogy egyet gondolnátok s mind kereszténynek lennétek, iszeg életetekben jobban volna dógotok s halál után pedöglen egészen mindegy akár az Ábrahámkobeliben s akár az pokol fenekében kuczorogtok. Ezen okos szavakra ő aszonta, hogy jobb volna, ha az kereszténynek lennének zsidók. Mán engedgy meg Mórízom — mondám neki okoson — ez mán lehetetlen, met hogy zsidó legyen valaki, bieska és vér nekült nem eshetik meg; az keresztény vér pedöglen derága. Azét én aszondom neked háber, hogy ijjen belondokot még ne es áldmoggy s sokvalta jobban teszed, ha felcsapsz jó h zafinak s legalább nevedet megmagyarosítod, met maholnap az Kohn-ok s a Diamant s egyéb steinok lefőznek s ezen szép neveknek még híre sem marad. Mijen szép volna példának okáét, ha téged Vigyittő Mórízomnak hínnának. Ijjen neve senkinek Sines az földön. S osztán azon hasznod es lenne, hogy ha valaki az görbe lábodért esufolna, aszt mondhatnád, hogy huszár vótál, az horgos arrod után aszt es híhetné valaki, hogy magnás vagy. Addög beszélttem ijjen formán, míg végre Móríz csakugyan beleegyezett, hogy nevit elmagyarosítja, de az Vigyittő név sehogy sem tetszett neki, hanem minden lettefeleképpen Kinizsi Móríz akar lenni, met aszongya az ő szivibe nagy bátorság lakodzik s ő, ha alkalom adódnék elé, nagy vitéz tudna lenni s neki ezét hezzavaló név es kell. Nó hát légy Kinizsi — mondám neki — de ha valaha észreveszem, hogy egy csepp vizet vigyittel az borba, erőst megtéplek, met a ki Kinizsi, az nem vigyit. És most jere ide te új magyar s huzd féro az arrodot, hogy esokojjalak meg s pedöglen kántor komám az új magyar egészségére, kötségre és veszéjére innánk egy cseppet.

Kárbahágó, 1897. december 20.

Maradtam
tisztelvel és becsülvel
Jámor Están,
egyházi és harangkezelő.

Ujdonságok.

Kedvezmény lapunk t. előfizetőinek.

A mai viszonyok között, midőn a hölgyek és gyermekek öltözékeinek házilag való elkészítése a háztartás pénzügyi viszonyainak egyensúlyozásához lényegesen hozzájárul, csaknem nélkülözhetetlen a családban egy erre vonatkozó okszerű útmutató és tanácsadó. És mi lehetne ez más, mint egy szakszerűen szerkesztett, jó divatlap. Azt hisszük, kellemes szolgálatot teszünk lapunk t. előfizetőinek, midőn sikerült **Király Jánossal**, a legrégibb magyar divatlap szerkesztő-kiadójával oly egyezségre lépünk, hogy lapját, a **Budapesti Bazárt**, mely 1898. január hó 1-én harminczkilencedik évfolyamába lép, lapunk t. előfizetőinek **kedvezményesen áron megszereztük**. A **Budapesti Bazár** havonta kétszer megjelenő szépirodalmi divatlap; minden számában számos ábrán mutatja be a legújabb hölgy- és gyermekdivatot, a legújabb kézimunkákat mindenkor szem előtt tartva a célszerűséget, az elegáns egyszerűséget, gondosan kerülve az okatlan cziczomát és a czéltalan ezifrázkodást. Az öltözékek kiszabásához természetes nagyságban rajzolt szabásminta-íveket nyújt s negyedévenként egy-

egy gyönyörűen színezett aquarell-divatképet is ad. A **Budapesti Bazár**hoz mellékelt szépirodalmi részben regényeket, tárcákat és költeményeket közöl, megemlékezvén a fővárosi élet mozzanatairól is. Lapunk t. előfizetői, ha a **Budapesti Bazárt** is megrendelik, egy divatlap birtoklása mellett minden más szépirodalmi folyóirat járatását mellőzhetik.

A **Budapesti Bazár** negyedévi előfizetési ára 1 forint 50 kr.

Lapunk t. előfizetői a **Budapesti Bazárt** negyedévenként 1 forint

előfizetési árért rendelhetik meg. Midőn 1898. év januárban az újelőfizetést megnyitjuk, tisztellett kérjük lapunk t. előfizetőit, hogy az előfizetési pénzeket hozzáuk beküldeni sziveskedjenek, hogy kellő időben intézkedhetvén, a **Budapesti Bazárt** b. címükre azonnal megindíthassuk.

Lapunk t. előfizetőinek b. figyelmét ez általunk nyújtott kedvezményre ismételten felhiva, vagyunk

kitünő tisztelettel

„Székelyföld“

szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **Kinevezés.** Dr. Kolonics Dénes esikvárdi kör- és somlyói tanintézetek orvosa a kolozsvári m. kir. állásvasuti üzletvezetőség által a csiki vasutak szereda-szentmihályi vonal szakaszára vasuti orvosnak nevezetett ki. Gratulálunk!

— **Időjárásunk.** Végre a tél beköszöntött és pedig ezuttal állandóan. Nagyobb mennyiségű hó esett s ez meghozta a maga szokásos hidegét. A hőmérő 10—15 C. fok hideget mutat s a frissen esett hó keményen esikorog s már az első esőrgős száncák is mutatkoznak. Szóval ezuttal a tél most már igazán beköszöntött.

— **Farsang.** A jövő évi farsang 47 napból fog állani s így az ifjúságnak elegendő ideje lesz kimalatni magát. Hanem eddig még ugyancsak gyér kilátások vannak a farsangi mulatságokra, mert míg más esetben ilyenkor már a farsang minden szombatja el volt foglalva, az idén még csak egy bál van bejelentve. Hjah, minálunk a szokásos 80 tagu rendező bizottságok lassan tudják összeszedni magukat; pedig már nagyon ideje lenne legalább a bejelentéseket megtenni.

— **Égi csodák.** A jövő január hava égi csodákban bővölködik. Egy hold- és egy napfogyatkozásunk lesz s a legérdekesebb, hogy mindkettő látható lesz minálunk. A holdfogyatkozás január 7. és 8-ika közt éjjel után 47 percczel kezdődik s 2 órakor ér véget, ez tehát csak a lumpoknak lesz látható, mert jámbor, esendes ember 2 órákorig fenn nem marad s ilyen korán fel nem kel. A napfogyatkozás már minden rendű és rangú embernek látható, mert 22-én reggel 5 óra 46 percczel kezdődik s 10 órakor ér véget. Tehát, ha az ég nem lesz borult, igen érdekes tüneménynek leszünk tanúi.

— **A mi nyomoruságunk.** Valahányszor a nagyvilágban fontos események készülődnek, el lehetünk készülve, hogy fővárosi lapokat nem kapunk. Ha kérdést teszünk, azzal fizet ki a postahivatal, hogy a lapok Brassóban lemaradtak. Így történt ez a múlt esőtörtökön is. Midőn epedve várja minden ember a provizorium és obstrukció sorsát, a lapok Brassóban lemaradtak s hogy ez milyen bosszantó, csak az tudja, ki szeret mindennap lapot olvasni s érdeklődéssel kíséri a politikai eseményeket. Ha valahol forgalmi akadály lenne a vasuton, ki tudnánk békülni ezen elemi csapással, de mikor a vonat mindenütt szabad s a lapok Brassóban még is lemaradnak, ez olyan dolog, miért fel kell szólalnunk. Mert, hogy egy néhány hivatalnok kényelem vágyának vagy kötelesség nem tudásának egy egész közönség adja meg az árát, az még sem járja. A posta igazgatóság igen érdemes dolgot művelne, ha ezen rendetlen postajáratnak okát felkutatva egyszer s mindenkorra végét vetné ezen visszaállapotnak.

— **Meghívó ujtás.** Ujdonság számba mehet a kédzivásárhelyi kaszinó-estére kibocsátott meghívók

hangja és alakja is, mely elhagyja egészen a rendező bizottságot, ezt a minálunk szokásos 60—80 tagu névsort „a sikersok tagugaranciaját” s csupán a tevékenykedő elnökséget hagyja benn, de ujtás az is, hogy ezen meghívó először használja a „Táncestét” a „Táncestély” helyett. Hogy az jobb-e vagy ez, nem vitatjuk, de hogy a kettőnél jobb a „Mulatság”, arról meg vagyunk győződve.

— **Nyílt kérelem.** Hazafias tisztelettel kérem a jelen lapok t. olvasó közönségét, hogy engem alólirottat azon esetben, ha az ősrégi eredetű karácsonyi regelés, vagy valami hozzá hasonló karácsonyi és újvári alakoskodó népszokás valahol megdivatban volna, a regesek és egyéb alakoskodók falujáról s esetleg nevei is rövid uton értesíteni kegyeskedjék. A ki számomra beköszöntő szavait és verses mondókáikat pontosan, lehetőleg tájsozólás szerint lejegyzí, irodalomtörténeti szempontból megbecsülhetlen közleményét a saját neve alatt és az esedékes tiszteletdíj kiutalványozása mellett a Kisfaludy-társaság sajtó alá készülő népköltészeti gyűjteményében, vagy a M. Néprajzi Társaság „Ethnographia” című folyóiratában becsátánám nyilvánosságra él. Budapest (Nemzeti Múzeum) Dr. Sebestyén Gyula s. k. a M. Néprajzi Társaság főtítkára.

— **A vigyázatlanság áldozata.** Megrendítő szerencsétlenség történt Brassóban a kapu-utczai 48-ik szám alatt levő ház udvarán. A ház első emeletén lakó Stauber József úgynök két és fél éves fia gyermeke ugyanis játszás közben leesett az ablakból az udvarra. A szerencsétlenül járt kis fia a sérülés következtében szombat este meghalt. Az atya jelenleg nincs Brassóban, az anya pedig betegágyban fekszik. A gyermek gondozásával megbízott családleány a szerencsétlenség megtörténte után eltűnt s azóta nem találják.

— **Emberölés.** Csikszentimrei Péter Ferencz ittas állapotban a vásárról hazamenve, feleségével összeszólalkozott, azonban a heyes szóváltás tetlegességre került, mire Péter János fiatal legény édes anyja mentésére közbevetette magát s az apa és fia között folyt tovább a civakodás, de oly szerencsétlenül, hogy egyiknek halálával, a másiknak pedig életveszélyes bántalmával végződött. Ugyanis: az apa fiának hasába kést szurt, a fia pedig e miatti fellobbbanásában fejét kapva kezébe, oly súlyos csapást mért apja fejére, hogy az azonnal halva rogyott le. Péter János jelenleg a helybeli közkórházban ápolatik, azonban életéhez semmi remény nincs.

— **Husz év igen szép idő egy lap életében.** Husz év alatt egész új nemzedék nő fel; politikai irányzatok támadnak és elbuknak annyi idő alatt. Annál szebb, ha egy lap támogat, diadalra segít politikai és társadalmi eszméket s híven kitart mellettük. Jutalmát leli a közönség kitartó hűségében. Ily lap a Pesti Hirlap, mely újévvel immár huszadik évfolyamát kezdi. Tántorithatlan híve volt mindig a szabadelvűségnek, lelkes terjesztője a demokráta felfogásnak. Szép diadalokat ért meg, melyeknek kivívásában nem csekély része volt s elnyerte jutalmát: ma legelterjedtebb, legkedveltebb lapja Magyarországnak. Persze hozzájárult ehhez az is, hogy mindig hazánk legelőrangú publicistáit és szépirodalmi íróit tudta megnyerni munkatársakul; és anyik kedvezményben részesítette közönségét, mint egy más lap sem. Most is — mint már évek óta — díszes kiállítású naptárt kap ajándékba minden előfizető s azonkívül havonként naplójegyzésekre alkalmas füzetkét. A Pesti Hirlap olvasni valót is legtöbbet ad valamennyi laptársa közt előfizetőinek; naponként 20—24 oldalt, vasárnap és ünnepek alkalmával 32—40 oldalt. Vezérezikírói: Kenedi Géza, Beksics Gusztáv, ifj. Ábrányi Kornél, Balog I. ál, Vázsonyi Vilmos, b. Josika Kálmán; tárcázírói közül pedig elég legyen: Tóth Béla, Murai Károly, Quintus (Kenedi Géza), Kóber Tamás, Tömörkény István, Kálnay László, Krudy Gyula, Bede Jób, Gerő Ödön, D'Artagnan, Szabó Endre, Vértessy Arnold, Zempléni Árpád stb. neveit említeni. — A Pesti Hirlap előfizetési ára negyedévre 3 frt 50 kr.; egy hóra 1 frt 20 kr., mely összeg a kiadóhivatalba küldendő ahonnan mutatóvényszámokat is lehet kérni. A Regényesarnok most Lesueur érdekfeszítő regényét, „A legyőzhetetlen varázs” czimmel közli, melynek újévig megjelenő részét minden újelőfizető külön lenyomatban kapja meg. A Pesti Hirlap előfizetői kedvezményesen áron rendelhetik meg a Párisi

Aláírás és pontos czim:

A jövő világító anyaga.

„Electra“ gázfejlesztők és világító

készülékek.

Felülmul minden eddigi világító szert, fénye a vilánnal azonos ugyan, de sokkal kellemesebben hat a szemre. Egy „Electra“ gázfejlesztő minden készülékkel felszerelve 100—120 frtba kerül; a kezelés egyszerűsége, valamint a világítás olcsósága, ugyanis egy 80 gyertya fényű láng órákint 1 krajczárba kerül, reményt nyújt arra, hogy mihamarabb kiszorít minden más világító anyagot.

A világítás megtekinthető, valamint úgy magyarázattal, mint költségvetéssel készséggel szolgálnak

SOLYMOSY ÉS KOSCH GÉPGYÁROSOK

hid utcái üzletében, K. o. zsvárt, hol az erdélyi részek kizárólagos elárúsító helye és főraktára, van valamint főraktára és kizárólagos elárúsító hely

HUNGÁRIA FRICTIOULESS

a legjobb tömszelence sűrítőnek,

Kétféle faszijkorongoknak.

Gazdasági gépekben állandó kiállítás, malom berendezések, olaj magpörkölők és sajtoló gépek, saját gyártmányú ekek, legnagyobb választék technikai cikkekben, asbest, ruggyantalapok, zsinorok, tőmők, gyűrűk, gépszijak, gép-olaj és minden a gép kezeléséhez szükséges asványi cikkek, továbbá gazdasági eszközök, terményzsák, vízmentes ponyva, kovács, lakatos és asztalos szerszámok és konyhaszerek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

207 4—*

Hirdetések

lapunk kiadóhivatalában

vétetnek fel.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közönség szives tudomására adni, hogy Kézdivásárhelytől a Nemzeti szálló 1 szám alatt szeptember hó 5-től kezdve

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam, a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ágbán elvállalok.

Rendelés minden vasárnap reggeltől estig Kézdi-Vásárhelyen. Sürgős esetekben más napokon Kovásznán.

Dr. Morvay István

25 32—* egyetem- és orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája

Nagybani

bor-elárúsítás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy a kézdivásárhelyi takarékpénztár pince helyiségéből a legjobb tiszta minőségű borokat kiáruljuk és pedig hetenként vasárnap, szerdán, csütörtök és szombat napokon délelőtt 8 órától déli 12 óráig. Hektóliterenként 28 frtól fölfelé. Több hordó vételénél árkedvezmény.

Értekezhetni Dávid Gyula és Zsigmond Gergely kereskedőknél K.-Vásárhelyt.

(208 4—6)

KARACSONYI

AJANDEKOK!

A kik meglepetésül jó olcsón akarnak, azokkal tisztelettel tudatom, hogy 13 év óta fennállóüzletemben nagyon jutányos árban feltalálhatók: üveg-, porcellán-, konyhaedények, petroleum-lámpák, fűszerek, gyermekjátékok és diszmuáruk, szóval minden oly kellek, melyek egyfelől a háztartáshoz és konyha berendezéshez tartoznak, másfelől pedig igen alkalmas ajándék-tárgyak.

Tekintettel a közelgő karácsonyi ünnepekre — szülőkre nézve különösen fontos, hogy hol szerezzék be gyermekeiknek azon ajándékokat, melyekkel meglepni akarják s azért különösen figyelemre méltó az én gazdagon berendezett

gyermekjátékszer * * *

* * * raktáram

melyben nagyon csinos s örömet keltő meglepetésekre nagyon alkalmas tárgyak találhatók.

Fenti minden egyes árucikkeimet jó forrásból s nagy mennyiségben szerezttem be: azért kérem üzletem szives megtekintését, hogy az árak olcsóságáról meggyőződhessek.

Kittinő tisztelettel

Janesó Gyula,

kereskedő K.-Vásárhelyt.

201 10—*

Csak fiatal embereket

188 5—30.

örökelhet tudni, hogy a

— párisi Dr. BOITON —
Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, főleg tehát santal olaj vagy copaiba balzsammal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint.

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszerész Budapest.

V. Nagykorona-utca 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerárban.

Postai megrendelések ezire:

Zoltán gyógyszerész Budapest.

A „THE GRESHAM“ ANGOL ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

Londonban

(alapított: 1848. évben)

folyó évi szeptember hó 1-étől kezdve életbe léptette az új

Jelzálog-kölesön biztosítási módozatot,

a mely lehetővé teszi minden föld, vagy házbirtokosnak, a kinek ingatlana jelzálog-kölesönnel van terhelve, hogy egy ilyen jelzálog-kölesön biztosítás megkötése által, csekély díj fizetés ellenében családjának azon kedvezményt biztosítsa, hogy azon esetben, ha ő a kölesön törlesztési időtartama alatt bármikor meghalna, a jelzálog-kölesönnel megterhelt birtoka tehermentesen maradjon a családnak.

Ilyen jelzálog-kölesön biztosítás megkötése által egy igen csekély évi díj ellenében azon kötelezettséget vállalja magára a társulat, hogy a szerződő félnek a kölesön-törlesztési időtartamon belül bármikor beálló halálakor, a birtokot még terhelő jelzálog-kölesön összeget az illető kölesónadó pénztintézetnek azonnal visszafizeti és a családot a tehermentes birtok élvezetébe juttatja.

Ezen biztosításnak megkötésénél teljesen mindegy, hogy a kölesön mostani avagy régebbi keletű, mivel az évi díj csak a még hátrálékos időtartam alapján számíttatik.

A feltételek világosak és mindenki által könnyen megérthetők. — A felvételi eljárás semmiféle nehézséggel nem jár.

Részletes fölvilágosításokkal szolgál:

a „The Gresham“ angol biztosító társaság

Jelzálog-kölesön osztályának erdélyi részi vezérképviselője

Szepessy Lajos,

Kolozsvárt, Trencséntér 1 sz., (saját ház.)

(162) 12—12

Ujjonnan belépő előfizetők, akik legalább egy negyedévre előfizetnek, megkapják a „Pesti Hirlap” 1898. évre szóló nagy képes naptárát.

PESTI HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP.

Példányszám

52,000

MEGJELENIK NAPONTA
20–32 oldal terjedelemben.

Mutatványszám

ingyen.

Munkatársak :

Dr. Kenedi Géza felelős szerkesztő, ifj. Ábrányi Kornél, Beksics Gusztáv, Balogh Pál, Vázsonyi Vilmos, báró Jósika Kálmán, Tóth Béla, Murai Károly, Bede Jób, Gerő Öden, Kóbor Tamás, Tömörkényi István, Kálnai László, Krudy Gyula, D'Artagnan, Szabó Endre, Vértessy Arnold, Zempléni Árdád stb.

Karácsonyi ajándékul a „Pesti Hirlap” nagy képes Naptára.

Előfizetési díj:

Csak PESTI HIRLAP	
Egy évre	14.—
Fél évre	7.—
Negyedévre	3.50

PÁRISI DIVAT-tal együtt	
Egy évre	18.—
Fél évre	9.—
Negyed évre	4.50

Minden hóban jegyzéknapló.

Kiadóhivatal: Budapest, V. ker., váczi-körut 78. szám.

Báli, menyasszonyi öltözetek. Egyszerű öltözetek párisi ízléssel.

MUTATVÁNYSZÁM INGYEN.

PARISI DIVAT

Szerkeszti: Győry Ilona.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER.

SZINES, ÉLŐ MODELLEK UTÁN KÉSZÜLT FÉNY-NYOMATU KÉPEKKEL,
SZABÁSRÁJZOK, KÉZIMUNKÁK, ILLUSZTRÁLT REGÉNYEK stb.

Takarékosság izlés mellett.

Kimerítő magyarázat.

LEGSZEBB ÉS LEGOLCSÓBB MAGYAR DIVATLAP.

Előfizetési díj:

Csak PÁRISI DIVAT	
Egész évre	8.—
Fél évre	4.—
Negyed évre	2.—

PESTI HIRLAP-pal együtt	
Egész évre	18.—
Fél évre	9.—
Negyed évre	4.50

Kiadóhivatal: Budapest, váczi-körut 78. szám.

(1—1 209)